

Coordonatori

Viorel Mihai Ciobanu

Marian Nicolae

Noul Cod de procedură civilă

comentat și adnotat

Vol. I – art. 1-526

**Ediția a II-a,
revizuită și adăugită**

Flavius A. Baias Adina Nicolae

Violeta Belegante Marian Nicolae

Traian Cornel Briciu Evelina Oprina

Viorel Mihai Ciobanu Alina Rădoi

Claudiu Constantin Dinu Mirela Stancu

Gheorghe Florea Șerban-Alexandru Stănescu

Maria Fodor Anișoara Ștefănescu

Decebal-Adrian Ghinoiu Mihaela Tăbârcă

Iulian Gîlcă Mircea Ursuța

Cristina Irimia Gheorghe-Liviu Zidaru

Universul Juridic

București

2016

Cuprins

Cuvânt-înainte.....	IX
Abrevieri	XIII
Bibliografie generală	XVII
Titlul preliminar. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil.....	1
Capitolul I. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă	2
Capitolul II. Principiile fundamentale ale procesului civil	10
Capitolul III. Aplicarea legii de procedură civilă	98
Cartea I. Dispoziții generale.....	147
Titlul I. Acțiunea civilă	150
Titlul II. Participanții la procesul civil.....	198
Capitolul I. Judecătorul. Incompatibilitatea.....	198
Capitolul II. Părțile	227
Secțiunea 1. Folosința și exercițiul drepturilor procedurale	228
Secțiunea a 2-a. Persoanele care sunt împreună reclamante sau părăte	238
Secțiunea a 3-a. Alte persoane care pot lua parte la judecată	242
§1. Intervenția voluntară.....	242
§2. Intervenția forțată	259
I. Chemarea în judecată a altei persoane	259
II. Chemarea în garanție	267
III. Arătarea titularului dreptului	276
IV. Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a altor persoane	280
Secțiunea a 4-a. Reprezentarea părților în judecată	285
§1. Dispoziții generale	285
§2. Dispoziții speciale privind reprezentarea convențională	292
Secțiunea a 5-a. Asistența judiciară	303
Capitolul III. Participarea Ministerului Public în procesul civil.....	307
Titlul III. Competența instanțelor judecătoarești	314
Capitolul I. Competența materială	322
Secțiunea 1. Competență după materie și valoare	322
Secțiunea a 2-a. Determinarea competenței după valoarea obiectului cererii introductive de instanță	388
Capitolul II. Competența teritorială	414
Capitolul III. Dispoziții speciale	469

Capitolul IV. Incidente procedurale privitoare la competența instanței	509
Secțiunea 1. Necompetență și conflictele de competență	509
Secțiunea a 2-a. Litispendență și conexitatea	566
Secțiunea a 3-a. Strămutarea proceselor. Delegarea instanței	575
Titlul IV. Actele de procedură	586
Capitolul I. Forma cererilor	588
Capitolul II. Citarea și comunicarea actelor de procedură	597
Capitolul III. Nulitatea actelor de procedură	636
Titlul V. Termenele procedurale	660
Titlul VI. Amenzi judiciare și despăgubiri.....	678
 Cartea a II-a. Procedura contencioasă.....	695
Titlul I. Procedura în fața primei instanțe.....	699
Capitolul I. Sesizarea instanței de judecată	699
Secțiunea 1. Dispoziții generale	700
Secțiunea a 2-a. Cererea de chemare în judecată.....	707
Secțiunea a 3-a. Întâmpinarea	757
Secțiunea a 4-a. Cererea reconvențională	763
Capitolul II. Judecata	767
Secțiunea 1. Dispoziții generale	767
Secțiunea a 2-a. Cercetarea procesului	808
Subsecțiunea 1. Dispoziții comune	808
Subsecțiunea a 2-a. Exceptiile procesuale	823
Subsecțiunea a 3-a. Probele	839
§1. Dispoziții generale	843
§2. Dovada cu înscrisuri	889
I. Dispoziții generale	889
II. Înscrisul autentic	900
III. Înscrisul sub semnătură privată	909
IV. Înscrisurile pe suport informatic	925
V. Duplicatele și copiile de pe înscrisurile autentice sau sub semnătură privată ..	929
VI. Înscrisurile cognitive sau reînnoitoare	932
VII. Regimul altor înscrisuri	933
VIII. Administrarea probei cu înscrisuri	936
IX. Verificarea înscrisurilor	947
§3. Proba cu martori	966
I. Admisibilitatea probei cu martori	966
II. Administrarea probei cu martori	982
§4. Prezumțiile	1005
§5. Expertiza	1014

§6. Mijloacele materiale de probă	1036
§7. Cercetarea la fața locului	1039
§8. Mărturisirea	1041
I. Admisibilitatea probei	1041
II. Interogatoriul	1047
§9. Asigurarea probelor	1061
Subsecțiunea a 4-a. Administrarea probelor de către avocați sau consilieri juridici....	1066
Secțiunea a 3-a. Dezbaterea în fond a procesului	1087
Secțiunea a 4-a. Deliberarea și pronunțarea hotărârii	1091
Capitolul III. Unele incidente procedurale	1120
Secțiunea 1. Renunțarea la judecată	1121
Secțiunea a 2-a. Renunțarea la dreptul pretins.....	1126
Secțiunea a 3-a. Suspendarea procesului	1129
Secțiunea a 4-a. Perimarea cererii	1141
Capitolul IV. Hotărârile judecătoarești	1149
Secțiunea 1. Dispoziții generale	1150
§1. Denumirea, întocmirea și comunicarea hotărârii.....	1150
§2. Efectele hotărârii judecătoarești	1174
Secțiunea a 2-a. Hotărârile date în baza recunoașterii pretențiilor	1221
Secțiunea a 3-a. Hotărârea prin care se încuviințează învoiala părților.....	1224
Secțiunea a 4-a. Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii.....	1230
Secțiunea a 5-a. Executarea provizorie.....	1245
Secțiunea a 6-a. Cheltuielile de judecată	1251
Titlul II. Căile de atac	1266
Capitolul I. Dispoziții generale	1267
Capitolul II. Apelul	1286
Capitolul III. Căile extraordinare de atac.....	1340
Secțiunea 1. Recursul.....	1340
Secțiunea a 2-a. Contestația în anulare	1387
Secțiunea a 3-a. Revizuirea.....	1407
Titlul III. Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare	1452
Capitolul I. Recursul în interesul legii	1453
Capitolul II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept	1466
Titlul IV. Contestația privind tergiversarea procesului.....	1487
Index.....	1506

În cadrul unor procese și înose, au apărut situații și circumstanțe metuză, complicate, care au nevoie de proceduri civile, tradițional se le face la grădini și sălii la statute, cursuri, evenimente și coduri adnotate. Regulamentul în principiu este să se suflueze acest lucru, deoarece înțelese înțelese și teoreticenii asociaționare materiale care să-i ghidzeze în procesul de apelularu și apărare a noii legislații. Dintăzăt, din această dorință de a oferi rapid răspuns de la o parte, a apărători, inevitabil, și posibilitatea de a propune soluții mai mult decât discutabile, care fără nici

Titlul preliminar

Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil

Comentariu general

1. Spre deosebire de vechiul Cod, Noul Cod de procedură civilă debutează cu un titlu preliminar, structurat în trei capitulo, care cuprind dispoziții referitoare la domeniul de reglementare, principiile fundamentale ale procesului civil și aplicarea legii de procedură civilă. S-a dorit, în acest fel, ca de la început să se traseze unele idei directoare care să fie apoi valorificate în legătură cu instituțiile procedurii civile.

2. În cadrul domeniului de reglementare, se precizează mai întâi obiectul și scopul Codului de procedură civilă, apoi se caracterizează dispozițiile Codului ca reprezentând procedura de drept comun în materie civilă și, în sfârșit, se stabilesc, în concordanță cu Constituția, reguli privind aplicarea prioritară a tratatelor internaționale privitoare la drepturile omului și a normelor obligatorii ale dreptului Uniunii Europene.

3. Capitolul II al titlului preliminar este consacrat principiilor fundamentale ale procesului civil. Acest capitol constituie, ca și întreg titlul, o nouitate, deoarece în vechiul Cod erau reglementate disparat unele principii fundamentale, iar altele erau desprinse din Constituție sau din alte acte normative ori deduse din doctrină. Sunt reglementate îndatoririle privind primirea și soluționarea cererii (art. 5), dreptul la un proces echitabil, în termen optim și previzibil (art. 6), legalitatea (art. 7), egalitatea (art. 8), dreptul de dispoziție al părților (art. 9), obligațiile părților în desfășurarea procesului (art. 10), obligațiile terților în desfășurarea procesului (art. 11), buna-credință (art. 12), dreptul la apărare (art. 13), contradictorialitatea (art. 14), oralitatea (art. 15), nemijlocirea (art. 16), publicitatea (art. 17), limba desfășurării procesului (art. 18), continuitatea (art. 19), respectarea principiilor fundamentale (art. 20), încercarea de împăcare a părților (art. 21), rolul judecătorului în aflarea adevărului (art. 22) și respectul cuvenit justiției (art. 23)¹⁾.

Sistematizarea acestor principii și așezarea lor în chiar debutul Codului se justifică nu numai prin faptul că acestea constituie adevărate principii directoare ale desfășurării procesului civil, stabilind drepturi și îndatoriri atât pentru judecător, cât și pentru părți, ci și pentru că în cazul unei lacune legislative se poate recurge cu prudență, chiar și în materia procedurii civile, la principiile dreptului (*analogia iuris*).

¹⁾ Pe baza legislației/doctrinei din alte țări, se vorbește uneori și la noi de principii care nu sunt expres reglementate în NCPC sau, mai exact, de principii care sunt rezultanta unor principii cunoscute și a altor reguli din Cod, precum principiul loialității și principiul coereneții procedurale (regula „estoppel”) – a se vedea, pentru dezvoltări, L.-A. Viorel, *Regula invocării concomitente sau, după caz, „de îndată” a unor nulități, motive și, respectiv, mijloace de apărare. Principiul loialității*, în RRDP nr. 3/2013, pp. 124-148; a se vedea și: I. Deleanu, *Loialitatea în perspectiva Noului Cod de procedură civilă*, în Dreptul nr. 12/2012, pp. 11-30; A.C. Ciurea, *Despre teoria estoppel sau noi instrumente de filtrare a acțiunilor în justiție*, în RRDP nr. 4/2012, pp. 53-76.

4. Chiar dacă nu rezultă explicit din denumirea titlului preliminar, problema aplicării legii de procedură civilă, care este reglementată în Capitolul III, este de o deosebită importanță, deoarece pune în valoare regulile de soluționare a conflictelor de legi în timp și spațiu. Pentru a se evita declinările de competență, uneori repetitive, sau chiar apariția conflictelor de competență și deci, până la urmă, pentru a asigura soluționarea cu celeritate a cauzelor civile, Noul Cod instituie reguli noi, deosebite de reglementarea anterioară, stabilind principiul potrivit căruia legea nouă de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare (art. 24). Acest capitol mai cuprinde dispoziții privind legea aplicabilă proceselor în curs (art. 25), legea aplicabilă mijloacelor de probă (art. 26), legea aplicabilă hotărârilor (art. 27) și teritorialitatea legii de procedură (art. 28).

Bibliografie

Cristina Emilia Alexe, *Judecătorul în procesul civil, între rol activ și arbitrar*, Ed. C.H. Beck, București, 2008, vol. I și II; Vincent Berger, *Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului*, ed. a 3-a, I.R.D.O., București, 2001; Corneliu Bîrsan, *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2010; Remo Caponi, *Tempus regit processum. Un appunto sull'efficacia delle norme processuali nel tempo*, în Rivista di diritto processuale, 2006, I; Andrea-Annamaria Chiș, Gheorghe-Liviu Zidaru, *Rolul judecătorului în procesul civil*, Ed. Universul Juridic, București, 2016; Claudiu Constantin Dinu, *Normele de procedură civilă*, Ed. Universul Juridic, București, 2009; Tudor Drăganu, *Liberul acces la justiție*, Ed. Lumina Lex, București, 2003; E. Fazzalari, *Efficacia della legge processuale nel tempo*, în Rivista trimestrale di diritto e procedura civile, 1989; Gheorghe Florea, *Apărarea în procesul civil. Garanții procesuale*, Ed. Universul Juridic, București, 2006; Jacques Héron, *Principes des droit transitoire*, Dalloz, Paris, 1996; Marian Nicolae, *Contribuții la studiul conflictului de legi în timp în materie civilă (în lumina Noului Cod civil)*, Ed. Universul Juridic, București, 2013; Marian Nicolae, *Legea aplicabilă proceselor și executărilor silite în curs în lumina Noului Cod civil și a Noului Cod de procedură civilă*, în volumul „Conferința Internațională de Procedură Civilă – Procedura execuțională civilă. Fundamente ale procesului civil în Uniunea Europeană, 5-9 septembrie 2012, Constanța”, Ed. Universul Juridic, București, 2012; Marian Nicolae, *Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale*, Ed. Universul Juridic, București, 2015; Paul Roubier, *Le droit transitoire (Conflits des lois dans le temps)*, 2e éd., Dalloz et Sirey, Paris, 1960; Gheorghe-Liviu Zidaru, Traian Cornel Briciu, *Observații privind unele dispoziții de drept tranzitoriu și de punere în aplicare a Noului Cod de procedură civilă*, disponibil pe www.juridice.ro.

Capitolul I

Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă

Art. 1. Obiectul și scopul Codului de procedură civilă

(1) Codul de procedură civilă, denumit în continuare codul, stabilește regulile de competență și de judecare a cauzelor civile, precum și cele de executare a hotărârilor instanțelor și a altor titluri executorii, în scopul înfăptuirii justiției în materie civilă.

(2) În înfăptuirea justiției, instanțele judecătorești îndeplinesc un serviciu de interes public, asigurând respectarea ordinii de drept, a libertăților fundamentale, a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și persoanelor juridice, aplicarea legii și garantarea supremăției acestieia.

Comentariu

1. Cum era firesc, se precizează mai întâi domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă, respectiv regulile de competență și de judecare a cazurilor civile, precum și cele de executare a hotărârilor instanțelor și a altor titluri executorii, în scopul înfăptuirii justiției în materie civilă.

După cum se știe, procesul civil parurge, de regulă, două mari faze: judecata (*cognitio*) și executarea silită (*executio*), astfel că în Cod trebuie să existe reguli care să guverneze ambele faze, din moment ce hotărârea fără executare va rămâne o simplă părere a judecătorilor și deci ideea de justiție nu s-ar realiza pe deplin¹⁾. În acest sens este și jurisprudența constantă a CEDO, care a decis că dreptul la un tribunal semnifică nu numai posibilitatea juridică efectivă de a te adresa unui tribunal pentru soluționarea unei „contestări” în materie civilă, ci și dreptul de a obține executarea silită a hotărârii pronunțate. Dreptul la instanță – se spune în această jurisprudență – ar fi iluzoriu dacă sistemul juridic al unui stat parte la Convenție, care respectă preeminența dreptului, ar permite în final ca o hotărâre judecătoarească obligatorie să rămână nefuncțională în detrimentul uneia dintre părți și ar fi de neconcepție ca art. 6 par. 1 din Convenție să descrie în detaliu garanțiile procedurale acordate părților, fără a proteja executarea hotărârilor judecătorești²⁾.

2. În doctrină³⁾, normele de procedură civilă se clasifică, după obiectul lor de reglementare, în norme de organizare judiciară, norme de competență și norme de procedură propriu-zisă, care, la rândul lor, se subclasifică în norme de procedură contencioasă, norme de procedură necontencioasă și norme de executare silită.

După cum era și firesc, art. 1 alin. (1) se referă la regulile de competență (Titlul III din Cartea I, art. 94-147), regulile de judecată (Cartea a II-a, „Procedura contencioasă”, art. 192-526; Cartea a III-a, „Procedura necontencioasă judiciară”, art. 527-540) și de executare silită (Cartea a V-a, „Despre executarea silită”, art. 622-914). Desigur însă că mai există în alte cărți din Cod norme de competență, de judecată sau de executare silită.

Problema ce se pune este aceea de a stabili care este sediul materiei pentru normele de organizare judiciară, deoarece art. 1 alin. (1) nu se referă la ele. Desigur, nu era necesar acest lucru, pentru că, în marea lor majoritate, nu se regăsesc în Cod, ci în acte normative

¹⁾ A se vedea P. Negulescu, G. Alexianu, *Tratat de drept public*, Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1943, vol. II, p. 8.

²⁾ A se vedea, de ex.: Hotărârea din 17 iunie 2003 și comentariul C.-L. Popescu, în C. Jud. nr. 8/2003, p. 60; Hotărârea din 29 iunie 2004, cauzele *Piven c. Ucrainei și Zhovner c. Ucrainei*, în C. Jud. nr. 7-8/2004, p. 104; Hotărârea din 7 aprilie 2005, cauza *Castren-Niniou c. Greciei*, în C. Jud. nr. 7-8/2005, p. 80.

³⁾ A se vedea: V.M. Ciobanu, *Tratat*, vol. I, pp. 168-171; V.M. Ciobanu, Tr.C. Briciu, Cl.C. Dinu, *Curs de bază*, p. 58 și urm.; I. Deleanu, *Tratat*, vol. I, 2013, p. 111; I. Leș, *Tratat*, 2014, p. 40; M. Tăbârcă, *Teoria generală*, 2013, p. 12 și urm.; G. Boroi, M. Stancu, *Curs*, 2015, p. 5.

speciale care, potrivit art. 73 lit. I) din Constituție, au natura legilor organice¹⁾. Este vorba de Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

Cu toate acestea, și în Cod se regăsesc norme de organizare judiciară, mai exact, norme care vizează compunerea completului de judecată. Este vorba mai întâi de consacrarea principiului continuității (art. 19 și art. 214), dar îndeosebi de art. 41-54, care, în legătură cu problema compunerii și constituirii instanței, reglementează incompatibilitatea și, în legătură cu aceasta, într-o concepție nouă, abținerea și recuzarea.

3. În alin. (2) al art. 1 se stabilește scopul Codului de procedură civilă, arătându-se că, în înfăptuirea justiției, instanțele judecătorești îndeplinesc un serviciu de interes public, asigurând respectarea ordinii de drept, a libertăților fundamentale, a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și persoanelor juridice, aplicarea legii și garantarea supremăției acestieia.

Această dispoziție este în concordanță cu prevederile art. 126 alin. (1) din Constituție, potrivit căruia justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, adică – în materie civilă – judecătorii, tribunale, tribunale specializate și curți de apel. Aceasta nu exclude posibilitatea părților ca, în condițiile legii, să recurgă și la arbitraj, un mod de jurisdicție particulară, pe bază convențională, unde calitatea de „judecător” este conferită unor simpli particulari, numiți arbitri. Pentru a se asigura însă accesul liber la justiție, principiu fundamental înscris în art. 21 din Constituție, împotriva hotărârii arbitrale se poate exercita acțiunea în anulare, care este de competența instanțelor judecătorești.

Important este de reținut, în acest context, că justiția statală se înfăptuiește în toate materiile numai de către instanțele judecătorești. După cum am arătat și cu alte prilejuri²⁾, este cu totul nejustificată și creatoare de confuzii folosirea noțiunii de „justiție” în sens larg, care cuprinde și Ministerul Public, și Consiliul Superior al Magistraturii. Instanțele judecătorești sunt cele care formează puterea judecătorescă și, în această calitate, înfăptuiesc justiția. Din păcate, chiar Constituția întreține această confuzie, prin aceea că, după ce arătă în art. 133 alin. (1) că garantul independenței justiției este Consiliul Superior al Magistraturii, din conținutul art. 133-134 rezultă că sunt avuți în vedere la un loc judecătorii și procurorii, deci se dă un alt înțeles, mai larg, noțiunii de „justiție”. Legea tratează pe același plan judecătorii și procurorii sub mai multe aspecte, dar rolul lor este diferit în activitatea judiciară și numai

¹⁾ În afară de acest text, art. 126 alin. (4) din Constituție mai stabilește că atât compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție, cât și regulile de funcționare a acesteia se stabilesc prin lege organică. Textele din Constituția anului 2003 sunt anterioare Legii nr. 304/2004, care a prevăzut o reglementare unitară atât pentru instanțele judecătorești, inclusiv instanța supremă, cât și pentru Ministerul Public. Deci, textele constituționale nu sunt în acord cu realitățile.

²⁾ A se vedea: V.M. Ciobanu, *Câteva reflecții cu privire la reforma justiției civile în România*, în Dreptul nr. 2/2006, pp. 33-36; *idem, Constituția României*, pp. 1234-1236, 1253-1255, 1262; *idem, Din nou despre obstrucționarea justiției, intrarea în vigoare a Noului Cod de procedură civilă, atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii și rolul Curții Constituționale*, în RRDP nr. 3/2012, pp. 25-30; a se vedea, mai recent, și *Câteva probleme juridice „reîncălzite” cu „întelepciunea și luminile” juriștilor, dar și „stropite” cu puțină politică*, pct. II.5, disponibil pe www.juridice.ro, 29 iunie 2015.

judecătorii înfăptuiesc justiția, ceea ce, desigur, nu constituie o desconsiderare a procurorilor, ci doar o subliniere a particularității activității lor.

Art. 2. Aplicabilitatea generală a Codului de procedură civilă

(1) Dispozițiile prezentului cod constituie procedura de drept comun în materie civilă.

(2) De asemenea, dispozițiile prezentului cod se aplică și în alte materii, în măsura în care legile care le reglementează nu cuprind dispoziții contrare.

Comentariu

1. În alin. (1) se stabilește regula în sensul că dispozițiile Codului de procedură civilă constituie procedura de drept comun în materie de civilă, adică, cum se mai spune, legea/norma generală. Ca o aplicație specială a acestei dispoziții de principiu, art. 631 alin. (2) NCPC stabilește că dispozițiile Cărții a V-a constituie dreptul comun în materie de executare silită, indiferent de izvorul sau de natura obligațiilor cuprinse în titlul executoriu ori de calitatea juridică a părților.

Legea de drept comun sau legea/norma generală este aceea care se aplică în toate cazurile și în orice materie, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

În opoziție cu aceasta este legea/norma specială, care este aplicabilă numai într-o anumită materie, expres stabilită, și, de aceea, este de strictă interpretare, neputând fi aplicată prin analogie. Norme speciale găsim chiar în legea de drept comun, în Cod, fie în mod disparat [de ex., art. 421 alin. (2) stabilește un termen de recurs de 5 zile de la pronunțare, în raport cu art. 485 alin. (1), care prevede termenul de recurs de drept comun, de 30 de zile de la comunicare], fie grupate în Cartea a VI-a din Cod, intitulată „Proceduri speciale”, și, desigur, în acte normative cu caracter special.

Coexistența a două categorii de norme care guvernează aceeași materie și au putere de aplicare în același timp creează situația denumită „concurs de legi”, care se rezolvă după următoarele reguli¹⁾:

- legea/norma specială se va aplica cu prioritate ori de câte ori se găsește în fața unui caz care intră în prevederile sale. Această soluție se aplică chiar dacă norma specială este mai veche și cea generală mai nouă, deoarece aceasta din urmă nu poate, fără o dispoziție expresă a legiuitorului, să abroge sau să modifice legea/norma specială. În practică s-au ivit numeroase dificultăți atunci când o lege nu abroga expres și direct o normă specială, ci se mulțumea cu o abrogare implicită (astăzi nelegală) sau cu o abrogare expresă, dar indirectă, de genul „orice dispoziție contrară”. Un exemplu corect de abrogare este înscris în art. 623 NCPC, care stabilește că „executarea silită a oricărui titlu executoriu, cu excepția celor care au ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat sau bugetului Uniunii Europene și bugetului Comunității Europene a Energiei Atomice, se realizează numai de către executorul judecătoresc, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel”. De aceea, este foarte importantă

¹⁾ A se vedea: V.M. Ciobanu, *Tratat*, vol. I, pp. 171-172; I. Deleanu, *Tratat*, vol. I, 2007, pp. 11-13; I. Leș, *Tratat*, 2008, pp. 28-29; M. Tăbârcă, *op. cit.*, vol. I, 2007, pp. 22-26; Cl.C. Dinu, *op. cit.*, pp. 41-92.

Legea de punere în aplicare a Codului de procedură civilă, care stabilește situația legilor/normelor speciale anterioare noii legi generale, care este Codul;

- legea/norma specială, în măsura în care tace, nu reglementează, se completează cu legea/norma generală. De regulă, legea/norma specială derogă numai sub unele aspecte față de dreptul comun și atunci, în completare, se aplică legea generală. De exemplu, art. 981, care reglementează cuprinsul cererii de partaj, prevede că reclamantul este obligat să arate în cerere, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 194 (norma generală care reglementează cuprinsul cererii de chemare în judecată), persoanele între care urmează a avea loc partajul, titlul pe baza căruia acesta este cerut, toate bunurile supuse partajului, valoarea lor, locul unde acestea se află, precum și persoana care le deține sau le administrează.

În legătură cu această regulă, este de menționat că, în principiu, legea/norma generală nu se poate completa cu legea/norma specială, dar, cum regula nu este de ordin constituțional, legiuitorul poate deroga, stabilind că norma specială se aplică și pentru ipoteze reglementate în mod obișnuit de norma generală¹⁾.

2. După cum am mai arătat, dispozițiile Codului de procedură civilă se aplică și în materiile reglementate de alte legi, în măsura în care acestea din urmă nu cuprind dispoziții contrare.

Nu există în prezent un cod de procedură administrativă, un cod de procedură contravențională, un cod de procedură electorală etc., ci există doar unele norme de procedură în legi speciale, care de cele mai multe ori introduc reguli speciale de procedură, care, aşa cum s-a arătat la pct. 1, se completează cu legea de drept comun – Codul de procedură civilă.

Uneori, legea specială prevede că dispozițiile sale se completează cu legea generală (Codul de procedură civilă) numai în măsura în care aceasta din urmă este compatibilă cu reglementarea specială. De exemplu, art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale stabilește că „procedura jurisdicțională prevăzută de prezenta lege se completează cu regulile procedurii civile, în măsura în care sunt compatibile cu procedura în fața Curții Constituționale. Compatibilitatea se hotărăște exclusiv de Curte”²⁾. La fel, art. 28 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, în redactarea ce i s-a dat prin Legea nr. 262/2007, stabilește că dispozițiile ei se completează cu prevederile Codului de procedură civilă, în măsura în care nu sunt incompatibile cu specificul raporturilor de putere dintre autoritățile publice, pe de o parte, și persoanele vătămate în drepturile sau interesele lor legitime, pe de altă parte.

¹⁾ De exemplu, art. 220 alin. (13) C. pr. fisc., cu intrare în vigoare la 1 ianuarie 2016, prevede că, în cazul în care asupra acelorași venituri ori bunuri ale debitorului a fost pornită executarea, atât pentru realizarea titlurilor executorii privind creanțe fiscale, cât și pentru titluri ce se execută în condițiile prevăzute de alte dispoziții legale, executarea silită se conexează și se efectuează, potrivit dispozițiilor Codului de procedură fiscală, de către organul fiscal. În alin. (14) se arată totuși cazurile în care dispoziția legală menționată nu se aplică.

²⁾ Pe de altă parte, art. 55 din Lege stabilește că nu sunt aplicabile în fața Curții dispozițiile Codului de procedură civilă referitoare la suspendarea, întreruperea sau stingerea procesului și nici cele privind recuzarea judecătorilor. A se vedea și CC, Dec. nr. 336 din 16 septembrie 2003 și comentariul E.S. Tănărescu, în C. Jud. nr. 12/2003, pp. 35-39.